

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Szkoda, że Cię tu nie ma

Author: Tomasz Gęšina

Citation style: Gęšina Tomasz. (2018). Szkoda, że Cię tu nie ma. W: R. Cudak, W. Hajduk-Gawron, A. Madeja (red.), "Na wrywki : 100 cytatów z polskiej poezji i dramatu, które powinien znać także cudzoziemiec" (S. 303-305). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Szkoda, że Cię tu nie ma

O cytacie

Cytat pochodzi z wiersza Stanisława Barańczaka *Widokówka z tego świata*, pomieszczonego w wydanym w 1988 roku tomie *Widokówka z tego świata i inne rymy z lat 1986–1988*. Słowa: „szkoda, że Cię tu nie ma”, rozpoczynają każdą strofę utworu. Wiersz można odczytać w kilku kontekstach. Jeden z nich wskazuje, że bezpośrednie zwroty do adresata tekstu kierowane są do Boga, nieobecnego w świecie, w którym przebywa bohater. W obliczu cierpienia pragnie on dowiedzieć się, jaki jest sens egzystencji i ziemskiego padółu. Pytania skierowane do Boga pozostają jednak bez odpowiedzi. Drugi kontekst wskazuje na tęsknotę za adresatem, który znajduje się daleko. Ten poetycki list jest szczególną próbą nawiązania kontaktu z dawno niewidzianą osobą (o epistolarnym charakterze wiersza świadczy pisownia wielką literą zaimków osobowych). Ponadto powtarzająca się w utworze formuła „szkoda, że Cię tu nie ma” jest zaczerpnięta z języka potocznego i stanowi próbę wykorzystania w języku poezji elementów kolokwialnych, co ma prowadzić do ich nobilitacji (było to jedno z założeń NOWEJ FALI).

O autorze i jego twórczości

Zob. **Jej włosy, skrzydło bramy i ciężki pęk kluczy*

Warto wiedzieć

- NOWA FALA – zob. **Jak zobaczysz tłum, wracaj szybko do domu*

Nawiązania

„Szkoda, że Cię tu nie ma” to popularny zwrot zapisywany na pocztówkach. Wyraża tęsknotę nadawcy za osobą, do której adresowana jest widokówka, oraz pragnienie zobaczenia z nią odwiedzanego

miejsca. Często wykorzystywany w wierszach przez innych poetów, m.in. [Szkoda, że Cię tu nie ma] Josifa Brodskiego, *Co z nim?* Tomasza Różyckiego.

Z opracowań

Wymieńmy trzy najważniejsze dla tego wiersza kategorie: adresat, przestrzeń, czas. [...] W pierwszym fragmencie tytułowy „ten świat” przywołuje kontekst biograficzny wiersza – fakt, że jego autor znalazł się na emigracji w Stanach Zjednoczonych. Domyślny „tamten świat” jest więc Polską – krajem wciąż jeszcze wówczas pozostającym za „żelazną kurtyną”, krajem sowieckiego imperium. Zatem obywatel wolnego świata zwraca się tu do mieszkańca zniewolonego kraju. Widokówka jest w tym przypadku jak najbardziej dosłowna – „widokówkowy”, tzn. wycinkowy, nie do końca prawdziwy [...]. W drugim fragmencie czas teraźniejszy został ukazany w relacji do przeszłości i przyszłości. Adresatem widokówki zdaje się być osoba zmarła, natomiast podmiot stara się z nią utożsamić, wyobrazić siebie na jej miejscu w oczach pokoleń następnej epoki. [...] Część trzecia pełni rolę rozbudowanej pointy [...]. Uczestniczą w nim pojęcia definiowane w nieskończoności: Bóg jako adresat, czas wieczny i równie nieskończona na tym tle mikroprze-strzeń ludzkiego ciała. We fragmencie powracamy do pierwotnego rozumienia wyrażeń „ten i tamten świat” – świat realny i zaświat.

Pawelec 1995, 148–149

Jednakże w poezji Barańczaka podmiot, zwracając się do Boga, mówi czasem tylko o własnym istnieniu, nie tworzy wizerunku Ty z ludzkich wyobrażeń, lecz – zakładając inność bożego Bytu – wyłącznie pyta o tenże Byt, po czym milknie. Doskonałym przykładem takiej „strategii” prowadzenia rozmowy jest utwór *Widokówka z tego świata*. Wiersz, nawiązujący do konwencji pocztówki [...] zawiera w trzech strofach swoistą „widokówkę” – prezentację adresatowi-Bogu „tego świata”. Prezentacja ta jest dokonana z perspektywy ludzkiej, jest zatem bardzo subiektywna i stanowi właściwie opis człowieczej egzystencji. [...] Do Boga zwraca się słowami: „Szkoda, że Cię tu nie ma”. Zwrot ten – rozpoczynający każdą ze strof – [jest – T.G.] używany przez piszących pocztówki, by wyrazić piękno okolicy, w której nadawca miło spędza czas. W wierszu Barańczaka ów zwrot informuje jednak o nieobecności Boga w przestrzeni „tego świata”, mówi zatem o Jego transcendentalnej istocie i naturze zgoła odmiennej od ludzkiej. Człowiek, zdający sobie sprawę z owej odmienności Stwórcy, po każdym z trzech dokonanych

przez siebie opisów różnych aspektów własnej egzystencji (przestrzeni, czasu, cielesności i świadomości), zadaje pytania o boskie istnienie. W wierszu nie pojawia się natomiast żadna projektowana odpowiedź Boga, pytania pozostają bez odpowiedzi.

Kosturek 2010, 197–198

Bibliografia

- Kosturek J., 2010: *Dialog człowieka z Bogiem w poezji Stanisława Barańczaka*. „Świat i Słowo”, nr 2 (15).
- Pawelec D., 1992: *Poezja Stanisława Barańczaka. Reguły i konteksty*. Katowice.
- Pawelec D., 1995: *Czytając Barańczaka*. Katowice.

Tomasz Gęsina